

Prekenhåndboka (i Dagen):
1. søn. i faste (10. feb. 2008)

”Guds dårskap er visere enn menneskene”

Jan Bygstad.

Tekstgjennomgåelse, 04. feb. 2008.

TEKST: Matt 16:21-23

Kirkeåret har nå kommet inn i fastetiden, den periode på 40 dager før påske som helt fra Oldkirkens tid var ment å være en forberedelsestid, - for dåpskandidatene til deres dåp, for menigheten for øvrig til å rette hjerte og tanker mot Herrens død og oppstandelse. I tillegg har fastetiden *kampen*, striden mot djevelen, verden og synden som et hovedtema. Søndagens tekst har med begge hovedperspektivene:

21 Fra den tid begynte Jesus å gjøre det klart for sine disipler at han måtte dra til Jerusalem, og at han skulle lide meget av de eldste og yppersteprestene og de skriftlærde, at han skulle bli slått i hjel, og at han skulle oppstå på den tredje dagen.

”Fra den tid av” sikter til da Peter på vegne av disiplene avla sin store bekjennelse: ”Du er Messias, Den levende Guds Sønn”, (v. 16). Gjennom samværet med Jesus, ved å være øyenvitner til Jesu gjerninger, og ved å lytte til hans ord, hadde erkjennelsen av hvem Jesus var vokst frem i hjertene deres: Han var den Frelser som Gud hadde lovet sitt folk i De hellige skrifter (jfr. Joh 1,45). Men for at disiplene ikke skulle forbinde ham med den loviske og nasjonalistiske Messiasforventning som var vanlig i datidens Israel, begynte Jesus nettopp fra denne tid av å undervise dem om *hva slags Messias han var*. Korset skulle være hans merke. I evangeliene hører vi at Jesus ved tre ulike anledninger underviser disiplene om dette (se også 17,22f; 18,19f). Det understrekes at disiplene ikke forstod hva Jesus sa dem.

22 Da tok Peter ham til side og gav seg til å irettesette ham og sa: Gud fri deg, Herre! Dette må aldri skje deg!

For jødene var det at Messias skulle fornedres slik, en dårskap og et anstøt (1Kor 1,18-25), og vi forstår av denne teksten at det ikke var mindre ubegripelig for Peter og de øvrige disiplene. Peter synes her at Jesus går så langt at han mener Jesus må ha misforstått sin oppgave. Derfor finner han det nødvendig å tale Jesus til rette. Grunntekstens ord (EPITIMEIN) er meget sterkt, og kan like godt oversettes med ”å straffe”.

Dette peker på to grunnleggende sannheter i livet med Gud: For det første kan en kristen meget lett komme i den stilling at han tror han vet bedre enn sin Gud hva som er rett og galt, og så oppkaste seg til å ville være Herrens rådgiver. I dette ligger det et veldig hovmod, som skriver seg like fra syndefallet, da mennesket etter å ha spist av "treet til kunnskap om godt og ondt" alltid har kivet med Gud i den tro at vi vet best. Denne menneskets tro på seg selv og egen forstand, som ligger bak dette, er det uhyre vanskelig for Herren å bryte, og Gud skal ha nådd langt med et menneske før det bøyer seg for ham i alle ting: "Sett din lit til Herren av hele ditt hjerte, og stol ikke på din forstand!" (Ordspr 3,5). Guds tanker er aldri våre tanker (Jes 55,7f), en sannhet som aller tydeligst viser seg på korset: Korset er også Guds dom over all menneskelig visdom og selvklokhet (1Kor 1,19f).

23 Men han snudde seg og sa til Peter: Vik bak meg, Satan! Du er til anstøt for meg, for du har ikke sans for det som hører Gud til, men bare for det som hører menneskene til.

I Jesu refsende ord til Peter ligger en grunnsannhet om det falne menneskes åndelige muligheter: Vi mangler selv evnen til å oppfatte og forstå det som er av Gud, på samme måte som en blind mangler evne til å oppfatte lys, (jfr. 1Kor 2,14). Det å være sammen med Jesus, betyr derfor ikke bare å lære en del nytt, som vi ikke kan fra før av. Det betyr også å "bli avlært" alt det vi innbillen oss at vi har greie på om Gud og hans rike.

For det andre peker dette på at selv om det var Peters hengivenhet overfor Jesus som lå bak hans irettesettelse av ham, gjør ikke dette Peters overtramp mindre alvorlig. Kjødelig kjærlighet er vesensforskjellig fra den kjærlighet som er av Gud. Kjødelig kjærlighet er nettopp uten korset. Derfor er det ikke alltid av Gud når velvillige og velmenende mennesker vil spare en for motgang eller lidelse ved å si "gå utenom". Det er ingen menneskerett å skulle slippe å bære korset.

Dette kaster også lys over hvorfor Jesus kan svare Peter så uhyre krast: "Vik bak meg, Satan". Her taler han som i sin person er Den evige Guds kjærlighet. Selv i disse aller skarpeste ord er det Jesu kjærlighet som taler. For kjærligheten taler sannhet (1Kor 13,6). Peter har *uten å vite det*, gjort seg til redskap for djevelen. Det er den samme frister Jesus møtte i ørkenen (Matt 4,1-11), som møter Jesus gjennom Peters ord. Og likesom fristeren da lovet Jesus all makt på jord *uten korset* (Mt 4,9f), så også Peter nå.

Med ordene "vik bak meg" sier Jesus til Peter at han skal innta den plass som sømmer seg en Jesu disippel: Han skal følge etter Jesus, ikke prøve å gå foran og lede ham. Jesus sier altså ikke "vik fra meg" til sin disippel, men anviser ham den rette plass. Jesus sier: "Mine får hører min røst, - - - og de følger meg" (Joh 10,27).

Jan Bygstad, prest i DELK
